

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

E-Koolituse OÜ hindamisaruanne

Juhtimise ja halduse õppekavarühma kvaliteedihindamine

Täienduskoolitusasutuse nimi (jur)	E-Koolituse OÜ
Veebilehe aadress	https://p2pkoolitus.ee/
Kontaktisik koolitusasutuses, telefon	Paul Tammert, ekoolituse@online.ee
Hindamiskomisjon	Lily Loidap, Diana Eller
Hindamisperiood	Oktoober – detsember 2022
Valimi õppekavad	Ettevõtluse alustamine ja äriplaani koostamine

HINDAMISVALDKONDADE HINNANGUTE KOONDABEL

Hindamisvaldkonnad	Koondhinnang hindamisvaldkonnale
1. Õppekavaarendus ja õppekava	<i>Nõuded on põhiosas täidetud</i>
2. Õppimine ja õpetamine	<i>Nõuded ei ole täidetud</i>
3. Koolitajad	<i>Nõuded ei ole täidetud</i>
4. Ressursid	<i>Nõuded on täidetud</i>

Õppekavarühma “Juhtimine ja haldus” õppekavade hindamine

Tõendid

- Õppekava “Ettevõtluse alustamine ja äriplaani koostamine” (*kuvatõmmis asutuse veebilehelt 13.10.2022*)
- E-koolituse OÜ eneseanalüüs
- Veebileheküljel <https://p2pkoolitus.ee/koolitused/> olev teave, sh õppekorralduse alused
- Hindamisvestluse protokoll 25.10.2022

1. ÕPPEKAVAARENDUS JA ÕPPEKAVA

1.1. Õppekava on tõendus põhine ja ajakohane.

Eneseanalüüsist selgub, et ajendid õppekava täiendamiseks tulevad makrokeskkonnast laekuvast tagasisidest ning et õppekava korrigeeritakse pidevalt. Õppekava muudatusi viivad sisse ettevõttega seotud isikud. Eneseanalüüsist ei selgu, kas ja missugust konkreetset infot on hinnatava õppekava koostamise puhul arvesse võetud, või kui üldse, siis missugused on sisendid muudatuste ja täienduste tegemiseks. Samuti ei selgu eneseanalüüsist, kas ja kuidas süsteemselt tagasisidet kogutakse, seda õppekavaarenduses kasutatakse ning kes on mainitud “seotud isikud”.

Vestlusel kirjeldati õppekavaarendust kui koolitusasutuse juhi pikaajalisel kogemusel põhinevat tegevust. Vestluse käigus selgus, et muudatused õppekavasse viiakse sisse lähtuvalt sellest, mida koolitusasutuse juht ühiskondlike ja majanduslike protsesside põhjal oluliseks peab. Samuti sai vestlusel selgeks, et mainitud seotud isik on koolitusasutuse juht ja koolitaja ühes isikus.

Nii intervjuust kui ka eneseanalüüsist selgub, et 5 aasta jooksul pole tagasiside tulemusel õppekava uuendatud, kuna vastavasisulisi ettepanekuid ei ole õppijatelt tulnud. Samas selgitati vestlusel, et tagasisidet otseselt õppijatelt ei koguta, samuti ei rakendata konkreetseid koolituse mõju hindamise tegevusi. Vestlusel märgiti, et koolituse mõju hindamiseks on küll püütud õppijatega kontakti võtta telefoni teel, kuid see ei ole tulemust andnud.

Komisjon saab eneseanalüüsi ja vestluse põhjal välja tuua, et õppekavade koostamine (sh õppekavaarendus) toimub pigem intuiivselt, mitte süsteemselt ja tõendus põhiselt; ka ei ole ettevõttes kindlat protseduuri õppekavade arendustegevuseks.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Õppekavade arenduses peaks olema olulisel kohal ka õppijatelt tagasiside käigus saadud ettepanekud õppekava ja õppekorralduse parendamiseks. Antud juhul on selge, et õppijatelt süsteemset tagasisidet ei koguta ning koolitajal puudub info selle kohta, mida õppijate arvates õppekavas ja õppe korralduses muuta võiks. Komisjon soovib koolitusasutuses töötada välja ja

rakendada järjepidev tagasiside kogumise süsteem ning arvestada õppekava arenduses edaspidi ka õppijatelt tulnud ettepanekuid.

- 2) Õppekavaarendus toimub pigem intuiitselt, mitte süsteemselt ja tõendus põhised, ka ei ole ettevõttes kindlat protseduuri õppekavade arendustegevuseks. Komisjoni soovitus on koostada/kirjeldada ja rakendada protsess õppekava arenduseks. Komisjon soovib kasutada õppekava arenduses valdkondlikke uuringuid ja erinevaid osapooli (sh eelpool mainitud õppijate tagasisidet).

1.2. Õppekavade arendamine arvestab koolituse sihtrühma vajadusi.

Õppekavas on defineeritud sihtrühm: "Iga Eesti Vabariigi elanik, kes soovib alustada iseseisva ettevõtlusega. Eriti sobib see kursus inimestele, kes tahavad luua oma ühe-inimese või mikroettevõtte või on huvitatud partnerlusel põhineva ettevõtluse arendamisest."

Asutuse veebilehel ja Töötukassa veebilehel (viimasele viitab organisatsiooni juht vestlusel) on sihtrühm defineeritud järgmiselt: "Eksklusiivne, kõrgema ärikooli tasemel kursus inimesele, kes tahab asutada oma ettevõtte ja süvitsi mõista majanduse dünaamilist keskkonda, õppida nägema toimuvaid muutusi ja reageerima neile nii, et ettevõtte oleks edukas ka globaalses konkurentsis."

Vestlusel mainib asutuse juht, et kursuse tutvustuses on õppima asumise eeldusena kirjeldatud "kesk- või kõrgharidusega". Sellist eelduse kirjeldust aga ei leidu ei õppekavas, veebilehel ega Töötukassa lehel. Juht selgitab veel, et eelistatakse kõrgema haridustasemega kliente, kes oskavad paremini orienteeruda valdkonnas, sest madalama haridustasemega inimeste jaoks on koolitus liiga keeruline. Võimalikku tausta püütakse teada saada eelvestlusega. Täpsustatakse aga, et nimetatud vestlus toimub siis, kui kursus on juba alanud.

Eeltoodud arvestades on sihtrühma kirjeldus erinevates allikates erinevalt kirjeldatud ja erinevalt mõistetav. Koolitajal on nägemus, et koolitusele on soovitatavalt oodatud kõrgharidusega, eelneva töökogemusega inimesed, kuid see ei selgu avalikest kursuse tutvustustes (õppekava, veebileht, Töötukassa veebileht). Nendest allikatest võib järeldada, et koolitusele võib asuda iga soovija.

Kuigi komisjon leiab, et õppekavas kirjeldatud teemade loetelu on laia spektriga ja nad on alustavale ettevõtjale vajalikud, võib esineda raskusi teemade sügavusastme leidmisega, kui osalejad on erineva ettevalmistusega ja kogemusega.

Komisjon leiab lisaks, et kui õppija loeb sihtrühma kirjeldust erinevatest allikatest, ei pruugi õppija üheselt mõista, millisele sihtrühmale koolitus on mõeldud. Õppekavas kirjeldatud sihtrühma määratlusega võivad õppima asuda väga erineva taustaga õppijad ja on võimalus, et koolitusasutus ei suuda tagada, et õppekava vastab sihtrühma vajadustele.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Erinevates infokanalites on sihtrühma kirjeldus erinev. Komisjoni soovitus on ühtlustada erinevates allikates (õppekava, veebileht, Töötukassa veebileht, vestlus potentsiaalse õppijaga jne.) kirjeldus, et see oleks üheselt mõistetav. Komisjon soovib mõelda läbi ning vajadusel muuta kursusele õppima

asumise eeltingimusi, nt kui mainitud kesk- või kõrgharidus on alustamise tingimus, siis sihtrühma kirjeldusse see ka üheselt välja tuua.

Arenguvõimalused

- 1) Eelvestlus õppija taseme väljaselgitamiseks toimub alles siis, kui koolitus on juba alanud. Komisjon soovib vestlused läbi viia enne koolituse algust, et suunata õppija enda tasemele vastavasse koolitusgruppi või teisele koolitusele.

1.3. Õppekavarühma õppekavade erinevad osad (pealkiri, eesmärk, õpiväljundid, teemad, meetodid, hindamine, iseseisev töö) moodustavad sidusa terviku ja toetavad õppekava eesmärkide ja õpiväljundite saavutamist.

Õppekava pealkiri "Ettevõtluse alustamine ja äriplaani koostamine" on arusaadav ja vastavuses nii õppekavas käsitletavate teemade sisu kui ka püstitatud õpiväljunditega.

Kursuse eesmärk on õppekavas kirjeldatud: "Kursuse käigus hinnatakse äriplaani teostatavust, selle konkureerivaid lahendeid ja tasuvust ning omandatakse vajalikud teadmised, mis on vajalikud ettevõtte haldamiseks. Kursuse tulemiks on Wordis vormistatud äriplaani ja Excelis vormistatud analüüs, mis modelleerib äriplaani tulu-kulu voogusid kalendrikuude kaupa järgmise viie aasta jooksul."

Eesmärgi teine pool on kirjeldatud õppija poolt saavutatud olukorrana, mis on nõuetele vastav, kuid eesmärgi esimene pool on kirjeldatud kui koolitusasutuse protsess, mitte olukord, mille õppija saavutab.

Õpiväljundid on teemadega kaetud ning vastavad pealkirjale. Õpiväljundid ja eesmärgid on omavahel peamiselt kooskõlas. Vaid need õpiväljundid, millega hinnatakse võimekust ettevõtet hallata, ei selgu üheselt.

Õppekavas on kirjeldatud õpiväljundite hindamismeetodina nõuetekohase äriplaani koostamine. Komisjoni hinnangul kõik õpiväljundid äriplaaniga hinnatavad/mõõdetavad ei ole (vt kriteerium 1.4).

Õppekavas kirjeldatud õppemaht, 160 akadeemilist tundi, on komisjoni hinnangul piisav, kuid arvestades üheskoos (st mitte toetatud iseseisva tööna) läbitud õppeprotsessi ja -mahtu, on õppe maht 60 akadeemilist tundi, mis ei ole õpiväljundite saavutamiseks piisav (vt kriteerium 1.5).

Eelpool kirjeldatud arvesse võttes hindab komisjon, õppekava erinevad osad on laias laastus omavahelises vastavuses: õppekava pealkiri annab edasi õppe sisu ning õpiväljundid on teemadega kaetud. Valitud hindamismeetodiga aga ei pruugi olla võimalik kõiki õpiväljundeid hinnata.

Arenguvõimalused

- 1) Eesmärgi esimene pool on kirjeldatud koolitusasutuse protsessina, mitte õppija saavutatud olukorrana. Komisjoni soovitus on kirjeldada ka eesmärgi esimene pool olukorrana, mille õppija saavutab peale koolituse läbimist. Mõõdetavat olukorda võib kirjeldada näiteks verbidega teab, oskab, teeb, koostab vms. Näiteks "Kursuse läbinu oskab koostada äriplaani ning finantsprognoose ..."

1.4. Hinnatavatel õppekavadel on selgelt sõnastatud õpiväljundid (täienduskoolituse standard § 2 lg 3).

Täienduskoolituse standardi § 2 lg 2 ütleb, et õpiväljundid peavad olema sõnastatud väljundipõhiselt, õppekava läbimiseks vajalikul miinimumtasemel ning hinnatavate ja mõõdetavate. Õppekaval on 10 õpiväljundit, millest suur osa kirjeldavad, mida õppija peale koolituse läbimist teha oskab. Samuti on õpiväljundid enamjaolt ühetähenduslikult hinnatavad ja mõõdetavad.

Komisjon leiab, et siiski kõik kirjeldatud õpiväljundid ei ole plaanitavate hindamismeetoditega mõõdetavad ja kõik õpiväljundid ei ole kirjeldatud nii, et need väljendaksid tulemust, mida õppija peale koolituse läbimist teha oskab; tingimusi, mille järgi õppija oma tulemusi demonstreerima peaks, või standardit (indikaatorit), millega tema oskust mõõdetakse.

- Õpiväljund 7 “On saanud algteadmised ettevõtte raamatupidamise alustest ja finantsjuhtimisest” on kirjeldatud õppeprotsessina, mitte õppija saavutatud tulemusena.
- Õpiväljund 2 “näeb ettevõtluse väärtusloome võimalusi” ei ole hinnatav, kuna komisjoni hinnangul ei saa hinnata võimaluste nägemist.
- Õpiväljund 9 “on teadlik ühiskonna keskkonna muutustest” vajab täpsustamist, milliseid ühiskonna keskkonna muutuseid hinnatakse, kuna nimetatud sõnaühend hõlmab endas kõiki ühiskonna protsesse, mida pole realistlik ega asjakohane hinnata.

Komisjon leiab, et õppekavas on mitmeid õpiväljundeid, mis on kirjeldatud “suuresõnaliselt” ja pigem maksimumtasemel. Seega on nt õpiväljundeid 4, 5, 9 keeruline saavutada. Arvestades õpiväljundite saavutamise indikaatorit (st äriplaani), on nad pigem käsitletavad kui teemad, mitte õpiväljundid.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Osad õpiväljundid on oma olemuselt tegelikult koolitusel käsitletavad teemad. Kõik õpiväljundid ei ole kirjeldatud saavutatud tulemusena ega ole mõõdetavad ning hinnatavad. Komisjoni soovitus on sõnastada kõik õpiväljundid nii, et need kirjeldaksid õppija saavutatavaid tulemusi, oleksid mõõdetavad ja hinnatavad. Vajadusel vähendada õpiväljundeid, tihendades neid, võttes välja õpiväljundid, mis sisult on koolituse käigus läbitavad teemad (soovitus järgida HTM-i juhendit “Juhendmaterjal täienduskoolituse õppekava koostamiseks”).

1.5. Õpiväljundid on etteantud sisu ja õppekavas planeeritud õppeajaga saavutatavad ning õppekavas on välja toodud õppemaht ja õppe osakaalude maht.

Õppekavas kirjeldatud koolituse maht: 160 akadeemilist tundi, millest auditoorne töö on 60 tundi, iseseisev töö 100 tundi, sh 10 tundi isikliku juhendamisega. Koolituse maht on formaalselt asjakohane ja toetab õpiväljundite saavutamist.

Seega, kuigi komisjoni hinnangul oleks 160 akadeemilist tundi ja selles sisalduv 10 tundi personaalset juhendamist piisav, siis hindamisvestlusest ja protsessikirjeldusest selgus, et auditoorne koolitus on tõepoolest 60 tundi, kuid ülejäänud 100 tundi, mis on individuaalne töö, on õppija nn omavastutus. Seda osa koolitaja ei ohja ega kontrolli ning lisandväärtust ei paku. Koolitaja annab iseseisvaks koduseks õppimiseks

lugeda erinevaid raamatuid ja trükiseid (õppekavas kirjeldatud kokku 776 lk). Vestlusel selgus, et kursuse käigus valmiva äriplaani koostab õppija kodus iseseisva tööna ning selle valmimine ei ole koolitaja poolt toetatud. Vestlusel selgus, et ka mainitud 10 tundi personaalset tagasisidet äriplaanile õppijad reeglina ei kasuta, st see on vabatahtlik.

Seega jõudis komisjon järeldusele, et koolituse raames on tegelik õppemaht 60 akadeemilist tundi toetatud õpet, mis ei ole piisav. Komisjon toob veelkord välja, et terviklik õppe maht (160 tundi) ja vestlusel kirjeldatud hindamismeetod (äriplaan) õpiväljundite hindamiseks oleks asjakohane juhul, kui kogu protsess oleks toetatud.

Eeltoodut arvestades hindab komisjon, et nii suure õpiväljundite hulga puhul (arvestades mh õpiväljundite teoreetiliste teadmiste kaalu) jääb auditoorse töö maht väheseks. Eelkõige ei ole tagatud nende osalejate (teoreetiliste) teadmiste omandamine, kes n-ö alustavad nullist. Õppekavas kirjas olev koolituse maht on formaalne ja tegelikult toimuva õppe maht, õpiväljundite hulk ja sisu ning ja nende saavutamise mõõtmine ei ole omavahel kooskõlas.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Kursuse reaalne õppe maht on 60 akadeemilist tundi toetatud õpet, mis ei ole piisav. Komisjoni soovitus on viia kooskõlla formaalne koolituse maht ning tegelikkus - iseseisva töö käigus sooritatud ülesanded peaksid olema toetatud ja tagasisidestatud koolitaja poolt, et tagada õpiväljundite saavutatavus.

KOONDHINNANG ÕPPEKAVAARENÐUSE JA ÕPPEKAVA HINDAMISVALDKONNALE: Nõuded on põhiosas täidetud

Õppekavaarendus toimub asutuse juhi/koolitaja isiklike teadmiste ja kogemuste baasil, asutuses selget süsteemi ja protsessi õppekava arenduseks ei ole. Õppijatelt sihipärast tagasiside kogumist ei toimu, mistõttu pole viimase 5 aasta jooksul tehtud ka muudatusi õppekavas.

Sihtrühma kirjeldus on laias laastus arusaadav, ent erinevatest allikatest võib leida mõnevõrra erinevaid määratlusi. Õppekava nimetus, teemad ja õpiväljundid on omavahel kooskõlas; samas ei ole valitud hindamismeetodiga võimalik kõiki õpiväljundeid hinnata. Formaalselt kirjeldatud õppe maht oleks kooskõlas õpiväljundite ulatusega, kuid koolitusel on väga suur rõhk iseseisval töö (100 tundi 160st), mis muudab õpiväljundite saavutamise keeruliseks. Kuna õppekava komponentide vahel esineb mõningaid ebakõlasid ning koolitaja eeldused sihtgrupile erinevad õppekavas kirjeldatust, leiab komisjon, et nõuded on vaid põhiosas täidetud.

2. ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

- 2.1. Iga õpiväljundi (sh üldoskuste) saavutamist hinnatakse ja õppija saab tagasisidet omandatud oskuste, teadmiste ja hoiakute kohta.**

Õppekavas on kirjeldatud, et õppetöö toimub loengute, seminaride ja personaalsete konsultatsioonide vormis. Veebilehel olevas õppekavas on kirjeldatud hinamist: "Õpitulemuste hindamise aluseks on koostatud äriplaani (Word + Exceli fail). Kui need on nõuetekohaselt vormistatud, siis on osaleja kursuse läbinud." Kirjeldusest jääb selgusetuks missugused on hindamiskriteeriumid, sh nõuded, millele peaks koostatud äriplaani vastama. Samuti on sellise kirjelduse puhul võimalik eeldada, et piisab esitatud äriplaani, sellele ei järgne mingit täiendavat tegevust (nt esitlemist, arutelu jms), kuigi õppekavas on mainitud ka äriidee *pitchimist*. Eneseanalüüsis kirjeldatakse õpiväljundite hindamist: "... hinnatakse õpitulemust tagasisidest lähtudes, s.t esitame kontrollküsimusi ja laseme lahendada situatsioonikonflikte ...".

Vestlusel selgub, et äriplaani tegeleb õppija kodus iseseisvalt, auditoorsetes tundides õppijad arvutit ei kasutata ning ka äriplaani õppija koolitajale 100% alati ei esita. Juht selgitas intervjuul, et tal ei ole mõtet teha eraldi eksamit või täiendavat teadmiste kontrolli - lõplik õpiväljund on Excel + Word äriplaani, mis on omavahel kooskõlas ja valmis esitamiseks. Siiski on äriplaani esitamine koolitusasutusele hindamiseks vabatahtlik. Õpiväljundite saavutamise hindamiseks on koolitaja sõnul olulised ka kursuse käigus toimunud vestlused, kuid vestluse iseloomu kirjeldusest ilmneb, et need ei ole hindamisega tagasisidevestlused ega ka mitte konsultatsioon, vaid läbitavate teemade arutelud.

Vestlusel kinnitas koolitaja, et kui ka õppija äriplaani esitanud ei ole, siis loeb koolitaja selle siiski esitatuks, sest õppija on koolitusel osalenud. Intervjuul selgus ka, et koolitaja ei pea õpiväljundite mõõtmist oluliseks.

Vestlusel leidis samuti kinnitust, et selgeid kriteeriume ei ole äriplaani ka õppetöös seatud ning selle edukus selgub alles järgmises etapis - nt kui koolituse läbinu esitab taotluse rahastuse saamiseks EAS-ile. Ka kinnitas vestlus, et õppijatele ei ole kunagi tutvustatud tingimusi, millele valmiv äriplaani peab vastama, kuna koolitaja sõnusi pole selleks kunagi vajadust tekkinud. Koolitaja/asutuse juht pakub soovijatele tagasisidet, kuid otseselt õpiväljundite saavutatust ei kontrollita ega nõuta.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Õppekava väljundite loetelu on pikk, kuid nende hindamine ei ole selge. Soovitame õpiväljundite hindamiseks kavandada asjakohased meetodid. Meetod peaks olema läbipaistev, kus õppija mõistab, millise tulemuseni ta peab koolituse lõppedes jõudma, ja kuidas selle tulemuse saavutamist mõõdetakse.
- 2) Õppesse plaanitud individuaalseid konsultatsioone ei toimu või toimuvad nad vähendatud mahus. Soovitame reaalselt õppijatele pakkuda nende koostatud äriplaani individuaalset tagasisidet ja konsultatsiooni.
- 3) Hindamismeetodina kirjeldatud failide esitamine ei ole kohustuslik ning koolituse lõppedes väljastatakse tunnistus ka ilma äriplaani esitlemiseta. Komisjoni hinnangul ei toimu sellisel juhul õpiväljundite saavutatuse hindamist ning tagasisidet omandatud oskuste, teadmiste ja hoiakute kohta õppijale ei anta.

Arenguvõimalused

- 1) Õppima asujale ei ole selgitatud ega infot antud, millistele tingimustele peab vastama koolituse käigus valmiv äriplaani. Soovitame viidata (selgitada), millistele tingimustele ja

hindamiskriteeriumitele peab vastama valmis äriplaan: näiteks mainida ära, et äriplaani ja finantsprognosid valmivad EAS mallidel.

2.2. Õppekavas on välja toodud, mis tingimused peab õppija täitma, et õppekava lõpetada ja milline dokument õppijale koolituse lõpuks antakse (täienduskoolituse standardi § 2 lõike 1 punktis 9 ja § 3 lõigetes 1 ja 2).

Õppekavas on kirjeldatud: "Õppuritele, kes lõpetavad kursuse vormistatud äriplaaniga, väljastatakse kursuse läbimist ja teadmiste omandamist kinnitav TÕEND. Tõendile märgitakse läbitud teemad ja tulemus. Äriplaani valmimise järel väljastatakse kursuse läbimist kinnitav TUNNISTUS."

Vestlusel selgus, et tunnistuse saavad kõik, kes on äriplaani ära teinud, st et kui õppija on äriplaaniga hakkama saanud, pole koolitajal põhjust tunnistuse andmisest keelduda. Toodi välja, et äriplaani peab olema "esitamiskõlblik", kuid selle esitamise kõlblikkust koolitaja ei hinda. Aluseks on võetud EAS-i väljatöötatud mallid, kuid selgeid kriteeriume ja ka viidet sellele alusdokumendile õppekavas kirjeldatud ei ole.

Tõendit asutus õppijatele ei väljasta. Asutuse juhi hinnangul pole selleks vajadust olnud. Ta lisas intervjuul, et "Üks õppija, kes kursuse katkestas, ei saanud midagi." Vestlusel jäi selgusetuks, kas asutuse juhi jaoks on selge tõendi ja tunnistuse sisuline erinevus ning mõlema dokumendi väljastamise asjakohased, sh regulatsioonidest tulenevad alused.

Komisjon on seisukohal, et koolituse läbimist ja lõpetamist tõendavate dokumentide väljastamisel ei ole lähtutud täienduskoolituse standardi nõuetest. Tunnistuse väljastamise tingimuseks olevat hindamist ei toimu, seega ei ole asutusel õigust õppijatele tunnistust väljastada. Samuti jääb selgusetuks, mis vahe on tõendi ja tunnistuse saamisel esitataval äriplaanil.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Õppijate huvides soovitame kirjeldada, millistele kriteeriumitele peab vastama valmiv äriplaani õpiväljundite saavutamiseks ja tunnistuse saamiseks. Soovitame õppekavasse märkida hindamisülesande kriteeriumid ja lävend(id), millistele peaks äriplaani vastama, et koolituse õpiväljundeid täita (st millisel juhul tekiks õigus väljastada tunnistus koolituse läbimise järel).
- 2) Õppekavas kirjeldatud tingimused tunnistuse ja tõendi väljastamise kohta on ebaselged ning pole vastavuses Täienduskoolituse standardis § 3 esitatud nõuetega. Soovitame õppekavas kirjeldada tõendi ja tunnistuse saamise tingimused vastavalt Täienduskoolituse standardile.

2.3. Õppijad on rahul omandatud oskuste, teadmiste ja/või hoiakutega.

Eneseanalüüsi aruandest selgub, et tagasisidet küsitakse kursuse lõpus, vestluse vormis. Tagasiside on olnud positiivne ja selle põhjal pole vaja olnud midagi muuta. Asutus on väljendanud, et viie aasta jooksul pole õppekavasse ega -korraldusse muudatusi sisse viidud, kuna õppijad pole parendusettepanekuid teinud.

Vestlusel kinnitas asutuse juht/koolitaja, et varem ta küll kogus õppijatelt kirjalikku tagasisidet, aga tänasel päeval ei pea ta seda enam väärtuslikuks. Nüüd kogutakse tagasisidet struktureerimata, vaid kursuse käigus

vestluse vormis. Koolitaja sõnul on õppijad siiski koolitusega väga rahul, kuid selgeid tõendusmaterjale (nt tagasisidet tulemuste, osalejate edasise arengu jms kohta) ei esitatud ei eneseanalüüsis ega ka vestlusel.

Seega on komisjon seisukohal, et tagasiside süsteemsus ning analüüs vajavad välja töötamist ning rakendamist. Läbitavate teemade arutelu käigus vestlemine ei pruugi anda täit tagasisidet koolituse kvaliteedi ja korralduse kohta.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Õppijatelt tagasisidet süstematiseeritult ei koguta ega analüüsita. Komisjon soovib luua tagasisidesüsteem, mille abil kogutakse ja analüüstitakse koolituse sisu, korraldust ja kursuse ülesehitust ning saavutatud tulemusi selliselt, et nende põhjal on võimalik teha järeldusi. Nimetatud tagasisidesüsteem tuleks ka kasutusele võtta.

KOONDHINNANG ÕPPIMISE JA ÕPETAMISE HINDAMISVALDKONNALE: Nõuded ei ole täidetud

Koolitusasutuses on peamine õppemeetod suhtluspõhine loeng ning töö õpikuga. Aktiivne vastutus õppeprotsessis on koolitaja hinnangul õppijal, õppemeetodite muutmist ja kohendamist ning õppijakeskset lähenemist komisjon esitatud tõendite ning vestluse põhjal pigem ei leidnud. Õppekavast ei selgu üheselt, missuguste meetoditega õpiväljundite saavutatust hinnatakse ning ei ole selge, missugusele formaadile ning missugustele lävendi kriteeriumitele peaks õpiväljundite hindamise ülesanne (äriplaani) vastama. Äriplaani esitamist koolituse lõpus (nt õpiväljundite saavutatuse hindamiseks) koolitusasutusele ei eeldata. Komisjon leiab seega, et õpiväljundite hindamine ei ole läbipaistev ja õppija ei pruugi mõista koolituse käigus, milliste tulemusteni ta täpsemalt jõudma peaks. Õppekavas peab korrigeerima tunnistuse ja tõendi saamise tingimusi, kuna need ei ole vastavuses Täienduskoolituse standardis sätestatuga. Õppijate tagasisidet süstematiseeritult ei koguta ega analüüsita, seega ei pruugi koolitusasutusel olla täit pilti sellest, kuidas õppijad on koolituse korraldusega, koolitajaga, teemade valikuga ja õppeprotsessiga rahul. Leitud puuduste põhjal ei ole nõuded täidetud.

3. KOOLITAJAD

3.1. Koolitajate kvalifikatsioon, õpi- või töökogemus ja info selle kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel (TäKS § 11 lõige 2).

Asutuse veebilehel (koolitusinfo/õppekava kõrval) on välja toodud kaks koolitajat. Kirjeldatud on ühe koolitaja tausta, teise taustakirjeldus on lakooniline - muuhulgas ei selgu, milliseid teemasid kumbki koolitaja katab.

Komisjon leiab, et õppekavas ei ole välja toodud informatsiooni koolitajate kohta ning veebilehel on informatsioon peamiselt ühe koolitaja kvalifikatsiooni ja kogemuste kohta.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Õppekavast on puudu koolitaja kvalifikatsiooni kirjeldus ning asutuse veebilehel on koolitajate kohta esitatud info ainult osaliselt: ühe koolitaja kohta on, teise kohta mitte. Komisjon soovib lisada

kodulehele informatsioon kõigi koolitajate kohta. Soovitame lisada õppekavasse koolitaja kvalifikatsiooni kirjelduse ning täiendada veebilehel olevat infot koolitajate haridusliku, erialase tausta ja täiskasvanute õpetamise kogemuse kohta.

3.2. Koolitajatel ja praktikajuhendajatel (kus asjakohane) on koolituste läbiviimiseks vajalik erialane kvalifikatsioon, õpi- või töökogemus ja andragoogiline pädevus.

Komisjoni käsutuses on ühe koolitaja CV, mille andmetel on tal Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna magistrikraad ning varasem koolitaja kogemus Sisekaitseakadeemiast ning Tallinna Tehnikaülikoolist. Valdkonna kogemus aga saadud Tallinna Linnavolikogu Kantselei majandusnõunikuna ja Eesti Toiduainetetööstuse Liidu juhatuse esimehena.

Ka asutuse veebilehel on peakoolitaja kohta lühiinformatsioon olemas. Asutuse juht/koolitaja selgitas, et ajal, mil ta palgatööl oli, osales ta paljudel kursustel. Lõi kaasa näiteks Phare projektis, kus õpetati õpetama maksundust jms. Ta lisas siiski, et seal õpitut ei saa väikestes koolitusgruppides rakendada. Oma koolitustel keskendub ta enda sõnade kohaselt diskussioonile.

Teise koolitaja kvalifikatsiooni kohta käiv info on veebilehel ja õppekavas lakooniline. Vestluses täiendab asutuse juht, et teine koolitaja on koostööpartner, kelle valdkond on marketing ja meedia/sotsiaalmeedia.

Kutsekoda.ee andmetel ei ole koolitajatele täiskasvanute koolitaja kutset omistatud.

Komisjon toob välja, et põhikoolitajal on olemas varasem koolitaja ja juhtimiskogemus ning säilinud on huvi ühiskondlike, majanduslike ja poliitiliste arengute kohta, kuid täiskasvanute koolitamise alane enesearendamine on jäänud aastakümnete taha.

3.3. Koolitaja arendab regulaarselt oma erialaseid ja koolitaja pädevusi.

Peamise enesetäiendusena kirjeldatakse eneseanalüüsis igapäevast "silmaid lahti" käimist ja märkamist, aga ka üldiste erialaste allikate ja kirjanduse lugemist.

Metoodiliste ning andragoogiliste oskuste arendamise kohta komisjon selgeid tõendusid eneseanalüüsist ega ka vestlusel ei leidnud kummagi koolitaja kohta. Põhikoolitaja/juhi toodud koolitamise kogemuse ja enesetäiendamise näited baseeruvad paarikümne aasta tagusel ajal (vt eelmine kriteerium).

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Asutuses ei hinnata ega analüüsita koolitajate tegevust ega pole kasutusel koolitajate eneseanalüüsi vahendeid. Soovitame lisaks intuiivsele (enese)hindamisele kaaluda ka teiste meetodite kasutamist oma õppetegevuse analüüsimisel, näiteks eneseanalüüs koolitavate õpiväljundite saavutamise ja õppemeetodite seoste põhjal jne.
- 2) Koolitaja õpetamismeetodid jms. põhinevad isiklikel tõekspidamistel, täiendkoolitusi jms ei ole täiskasvanute koolitamise meetodite rakendamiseks kasutatud. Komisjon soovib täiendõpet nüüdisaegsete õppemeetodite ja õppijakeskse lähenemise arendamiseks.

3.4. Koolitajad ja õppijad on teadlikud õppekava eesmärgist.

Õppekavas on koolituse eesmärk kirjeldatud, sealt aga ei selgu, kas koolituse alguses eesmäärke õppijatele ka üle selgitatakse või mitte. Vestlusel selgitati, et koolituse eesmärk on kättesaadav ja avalik, seega täiendavalt seda selgitada ei ole vaja.

Vestlusel toodi välja, et koolitusele tulijad võivad esmalt nt telefoni teel paluda konsultatsiooni ning siis antakse hinnang, kas koolitusele kvalifitseerutakse.

Vestlusel kirjeldati äriidee hinnangu andmist esmase vestluse käigus, et selle põhjal saaks otsustada, kas "äriidee kannab". Samas ei ole sellist eeltingimust õppekavas kirjeldatud. Samuti leiti, et eesmärgiks ongi äriplaani koostamine ning täiendavalt seda koolituse alguses ei selgitata. Kuna koolitaja on samaaegselt ka õppekava koostaja ja koolitusasutuse juht, eeldab komisjon, et ta on kursis õppekava eesmärgiga.

Komisjon leiab, et mitmes erinevas infoallikas erinevas sõnastuses kirjeldatud koolituse eesmärk ei ole üheselt mõistetav ning ei ole ka õigustatud eeldus, et koolitusele tulijad eesmärkide sisu mõistavad ja enda tegevusi sellega seoses kavandada oskavad. Kuna kursusel tegutseb ka teine koolitaja, siis on alust eeldada, et õppijad vajavad kursuse alguses infot ka teise koolitaja rollist ning õpetamise mahust.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Koolituse eesmärk ei ole üheselt mõistetav, kuna mitmes erinevas infoallikas on see kirjeldatud erinevas sõnastuses ning osalejatele seda koolituse alguses ei tutvustata. Komisjoni hinnangul ei ole õigustatud eeldus, et koolitusele tulijad ise mõistavad eesmärkide sisu. Soovitame lisada koolituskavasse aeg selleks, et õppijaid teavitada õppekava eesmärgist ning erinevate koolitajate rollijaotusest ning oodatavast koolituse õpiväljundist.

3.5. Koolitajad kasutavad õpiväljundite saavutamiseks asjakohaseid ja õppijat motiveerivaid õppemeetodeid.

Eneseanalüüsist selgub, et õppetöös on 60 ak/tundi kontaktõpet ja 100 tundi individuaalset tööd, millest 10 tundi on personaalset konsultatsiooni.

Vestlusel selgitas koolitaja, et arvuteid õppijatel vaja ei ole. Koolitaja annab kontakttunnis õppijatele kirjalikud materjalid (materjalide hulka kuulub tema kirjutatud õpik, mida ta pidevalt uuendab) ning esitleb taustal PowerPointi slaide. Slaidid koolitaja õppijatega ei jaga, sest ta ei ole nõus jagama konkurentidele enda tööriistu. Vestluses rõhutab koolitaja, et kasutab palju visualiseerivaid materjale, kuid milliseid veel peale PowerPointi, vestlusest ei selgunud. Lisaks toob koolitaja välja, et kui õppetöö käigus tekib õpilasel küsimusi, siis arutab koolitaja teemat paindlikult.

Samuti tõi koolitaja välja, et tal on olnud õppijate seas 2-3 inimest, kel on üksnes põhiharidus ning leidis, et neid ei huvita laiem pilt või nad ei oska seda vaadata. Konkreetseid ettepanekuid ja tagasisidet õppijatelt ei koguta, seega ei saa asutus ka hinnangut anda meetodite muutmise vajaduste kohta. Eneseanalüüsist põhjal ei ole tehtud muudatusi õppeprotsessi, et muuta õpet õppijale sobivamaks.

Individaalse töö osa (100 ak/tundi) seisneb peamiselt äriplaani koostamises koos finantsprognosidega ja see osa on õppija enda vastutusel. Lisaks peaks iseseisva töö sisse mahtuma ka üle 700 lk õppematerjalide läbitöötamist. Kui õppija soovib, siis võib ta saada koolitajalt 100 tunni sees ka 10 tundi individuaalset konsultatsiooni, mida koolitaja sõnul õppijad eriti ei kasuta. Koolitaja lisab, et õppemeetoditest on õppijatele jagatud ka tabelarvutusülesandeid, mida nad iseseisvalt soovi korral kodus lahendavad.

Kuna viimasel aastal on kursused piirdunud ühe isikuga, siis on plaanis üle minna e-kursuse formaati.

Komisjon hindab, et õppemeetodite mitmekesisem kasutamine toetaks ka madalamate eeldustega õppijaid saavutamaks paremaid tulemusi.

Koolitaja ei toeta õppija õpioskuste arengut. Iseseisev töö koos konsultatsiooniga oleks hea meetod, kuid kuna individuaalne töö on koolituse osakaalus liiga suur, jääb vaid õppija vastutusse ja asutus ei kasuta meetodeid, millega individuaalkonsultatsioon reaalselt ka toimiks. Komisjoni hinnangul ei kasutata õppijaid toetavaid mitmekesiseid meetodeid, mis aitaksid õpiväljundeid saavutada.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Individaalse töö osakaal on suur ning selle õppe vastutus on õppija endal. Asutus ei kasuta meetodeid, millega individuaalkonsultatsioon reaalselt ka toimiks. Soovitame välja selgitada, miks individuaalset konsultatsiooni ei kasutata või kasutatakse vähe ning leida meetodid, kuidas see reaalselt tööle panna.

KOONDHINNANG KOOLITAJATE HINDAMISVALDKONNALE: Nõuded ei ole täidetud

Õppekava põhikoolitajal on hea erialaste teadmiste pagas, st valdkonna ekspertiis on põhjalik, samuti on säilinud huvi ühiskondlike, majanduslike ja poliitiliste arengute kohta, mis on koolituse sisu ja eesmärgi arvestades oluline.

Teise koolitaja pädevustele (kes on mainitud asutuse veebilehel) ei saa vähese info põhjal hinnangut anda. Ka ei selgunud, missuguseid täiendkoolitusi on läbinud ja milliseid teadmisi kaaskoolitaja omab või kuidas ta neid arendab.

Metoodiliste ning täiskasvanute koolitamise alaste oskuste arendamise kohta komisjon selgeid tõendusis eneseanalüüsist ega ka vestlusel ei leidnud. Põhikoolitaja/juhi toodud koolitamise kogemuse ja enesetäiendamise näited baseeruvad paari(kümne) aasta tagusel kogemusel ja ajal.

Koolituse eesmärk on õppekavas välja toodud. Komisjon leiab, et mitmes erinevas infoallikas erinevas sõnastuses kirjeldatud koolituse eesmärk ei ole üheselt mõistetav ning ei ole ka õigustatud eeldus, et koolitusele tulijad eesmärkide sisu mõistavad ja enda tegevusi sellega seoses kavandada oskavad.

Komisjon hindab, et õppemeetodite mitmekesisem kasutamine toetaks ka madalamate eeldustega õppijaid saavutamaks paremaid tulemusi. Iseseisev töö koos konsultatsiooniga on hea meetod, kuid kuna individuaalne töö on koolituse osakaalus liiga suur ja jääb vaid õppija vastutusse. Asutus ei kasuta meetodeid, millega individuaalkonsultatsioon reaalselt ka toimiks.

Komisjoni hinnangul on koolitajal küll olemas erialased teadmised õpetatavas valdkonnas, kuid hindamisvaldkonnas esineb mitmeid olulisi puudusi, mistõttu nõuded ei ole täidetud.

4. RESSURSID

4.1. Füüsiline (õppevahendid, seadmed, ruumid, ligipääs jms) ja/või digiõppe keskkond on nõuetekohane, vastab koolituse eesmärkidele ning toetab õppijat.

Õppekavas on välja toodud koolituse toimumise aadress. Vestluses selgus, et nimetatud aadressil on korter, mis on koolitaja kodune aadress. Asutuse juht/koolitaja selgitas, et koolitust viiaksegi läbi tema kodus, Tallinna kesklinnas, kus on viietoaline korter, millest kaks tuba on kabinetid (üks talle, teine abikaasale) ja üks on suurem ruum televiisoriga, kus on võimalus näidata ekraanipilti. Kui koolitusel osaleb üks inimene, siis kohtutakse juhi/koolitaja kabinetis, kui osalejaid on kuni viis, siis istutakse suure laua taga ja kasutatakse televiisorit. Korteriis saab korraldada ka toitlustust.

Vestlusel selgitas asutuse juht/koolitaja, et kontaktõppes arvuteid õppijatel vaja ei ole. Koolitaja annab neile kirjalikud materjalid ning PowerPoint-i slide ta õppijatega ei jaga. Kogu arvuti kasutamist nõudva töö (äriplaan, finantsproгноosid ning arvutusülesanded) teevad õppijad kodus iseseisvalt.

Kui kursusel osalejate arv on suurem, siis leitakse sobiv koolituskoht mujalt. Ruum valitakse hinna järgi. Varasemalt käidi Rahvusraamatukogus, ent viimased 2-3 aastat ei ole siiski ruume rentida olnud tarvis.

Kui on vaja õpet teha interneti vahendusel, siis kasutatakse erinevaid kanaleid (Teams, Zoom, Skype). Teams, Zoom, Skype keskkonnad on õppijatele võimalik kiirelt selgeks teha ka siis, kui nad pole nendega varem kokku puutunud.

Vestlusel viitas asutuse juht/koolitaja, et soovides kohaneda muutuva turusituatsiooniga, võttis ta e-koolituste idee uuesti ette. Ta ostis Moodle'ile sarnase sõltumatu programmi (sarnaste võimalustega, LiftAR) ja tegi sinna katseks ühe demokraatia kursuse noortele, proovides interaktiivsemat ja lühemat struktuuri (videod, kontrollküsimused jne). LiftAR-i ei ole kasutatud hinnatava õppekava koolitustel.

Komisjoni hinnangul on kirjeldatud formaadis koolituse läbiviimine võimalik ning vastab üldjoontes nõuetele.

KOONDHINNANG RESSURSSIDE HINDAMISVALDKONNALE: Nõuded on täidetud

Koolituseks on kasutada kodukontori kabinet ja üks televiisoriga ruum. Info on õppekavas ka selle kohta, et koolituse käigus peavad õppijatel valmima Wordi ja Exceli failid ning et vajadusel toimub koolitus veebivahendusel.